

Natuurlijk samen

De bouwdoos p. 3

Boomplantactie p. 8

Uit Tips p. 23

LANDSCHAPSKRANT

September 2021

Dag inwoner van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen

Het noodweer dat we de voorbije maanden beleefd hebben was ongezien. Het drukt ons met de neus op de gevolgen van een veranderend klimaat. Het is duidelijk dat we sterk moeten blijven inzetten op het beperken van die klimaatsverandering. Maar daarnaast moeten we ons ook zoveel mogelijk wapenen tegen de gevolgen ervan. Met het aanplanten van bomen en struiken slaan we twee vliegen in één klap. Niet alleen spelen bomen een cruciale rol in het absorberen van CO₂ uit de atmosfeer en remmen ze zo de klimaatverandering af, ze verzachten ook de nadelige gevolgen ervan.

In deze landschapskrant vertellen we je over de mogelijkheden voor het aanplanten van bomen en struiken in het landschap, en over de subsidies die daarvoor beschikbaar zijn. Maar ook in jouw eigen tuin, hoe groot of hoe klein die ook is, kan je je steentje bijdragen voor natuur en klimaat. Neem deel aan de boomplantactie en plant een haag, een heg, een fruitboom of een klimplant. Zo zorgen we samen voor de nodige leefruimte voor vogels, bijen en vlinders én voor de schaduw van morgen.

Alvast veel leesplezier,

Koen Roman
Voorzitter
Walter Roggeman
Ondervoorzitter

DE BOUWDOOS

De bouwdoos is een goed gevulde container vol fysiek materiaal zoals zit-, speel- en groenelementen. De bouwdoos verhuist van het ene naar het andere plein in de Vlaamse Ardennen waar de materialen hergebruikt zullen worden. Per locatie worden ook unieke stukken gemaakt samen met inwoners en lokale talenten. Deze zomer richten we het Ruinplein (Kluisbergen) en Vlierzeledorp (Sint-Lievens-Houtem) tijdelijk in. Zo maken we de verharde en onderbenutte dorpspleinen opnieuw het kloppende hart van de buurt. Ook het groene karakter van de Vlaamse Ardennen brengen we zo tot in de dorpskern binnen en we maken er samen met lokale inwoners een bruisende en gezonde ontmoetingsplek van. De foto's illustreren het meer dan geslaagde resultaat! In 2022 strijkt De Bouwdoos nog in drie andere dorpen in de Vlaamse Ardennen neer, wordt dus vervolgd!

“De Bouwdoos” is een project van SOLVA, het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Logo Gezond+ en Avansa Vlaamse Ardennen-Dender. Dit project wordt gesubsidieerd via het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling en de Provincie Oost-Vlaanderen.

OPENING BUURTPARK DEFTINGE

Op zaterdag 25 september werd het nieuwe buurtpark in Deftinge feestelijk geopend. Het groene karakter van deze ontmoetingsplaats werd versterkt door de aanplant van 6 nieuwe Winterlindes, 20 stuks laagstam leifruitbomen, 300m aan gemengde haag en 420 vaste, bij- en insectvriendelijke planten. Verder vind je er nu ook een amfitheater, een petanqueveld, een wilgenhut- en tunnel en een resem speel- en leerplekken voor jong en oud!

De realisatie van deze nieuwe speelnatuurplek is het resultaat van een sterk participatief proces met de buurt, omwonenden en andere belangengroepen hetgeen kadert binnen een PDPO-project in samenwerking met de gemeente Lierde en Avansa Vlaamse-Ardennen – Dender.

TRAGE WEGEN – DAG VAN DE TRAGE WEG

In Geraardsbergen gaan dit najaar de eerste wegpotters aan de slag. Wegpotters zijn wandelaars en/of fietsers die problemen langs trage wegen aan het stadsbestuur doorgeven via een eenvoudige app of via de computer. Op deze manier kunnen knelpunten snel en efficiënt worden opgelost om de trage wegen in goede kwaliteit te houden. Het volledige grondgebied van Geraardsbergen werd opgedeeld in verschillende controlegebiedjes de nu wachten op enthousiaste vrijwilligers. Heb je interesse, maar weet je nog niet zeker of je wel wegpotter wil worden? Wees er dan zeker bij op het startmoment op maandag 18 oktober 2021 om 19u30. Indien de coronamaatregelen het toelaten vindt het startmoment plaats in een zaal, indien niet zal het digitaal doorgaan. Inschrijven en meer info bij JONATHAN.CLERCCKX@RLVA.BE.

Nu de gemeente Haaltert het Regionaal Landschap vervoegd heeft, kunnen we ook hier samen werken aan de trage wegen. In opdracht van het gemeentebestuur pakken we vier gebieden aan en stellen hiervoor een tragewegenplan op (zie WWW.RLVA.BE/TRAGEWEGEN-HAALTERT). Het advies in die tragewegenplannen is deels gebaseerd op de input die we krijgen vanuit de bevolking. Wij willen dus heel graag van jullie horen wat er volgens jullie aangepakt moet worden (bv. opwaarderen, herstellen van trage wegen, verleggen van oude tracés, ...). Het project wordt toegelicht op 17 november 2021 om 19u30. Vanaf dan kun je ook alle documenten raadplegen om input te geven over de trage wegen. We willen de infoavond graag fysiek in een zaal laten doorgaan, daarom vragen we om voor 3 november 2021 in te schrijven, zodat we samen met de gemeente een geschikte zaal kunnen vastleggen. Inschrijven en meer info bij JONATHAN.CLERCCKX@RLVA.BE.

Elk jaar staan tijdens de Dag van de Trage Weg de schijnwerpers gericht op de trage wegen in ons land. Wandelaars, fietsers en ruiters verenigen zich op hun favoriete wegjes, gewaardeerde paden en populaire trajecten. Tegelijk onderstrepen we zo het belang van aangename en veilige trage wegen voor iedereen. Dit jaar gaat Dag van de Trage Weg door op 16-17 oktober. Het volledige programma vind je op WWW.DAGVANDETRAGEWEG.BE.

Trage wegenprojecten in samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen. Meer over de trage wegenprojecten op WWW.RLVA.BE/TRAGE-WEGEN

MAAK JIJ RUIMTE VOOR EEN STUKJE NATUUR OP JE WEILAND, AKKER OF BERM?

De natuur in Vlaanderen is erg versnipperd. Daardoor zien veel dieren en plantensoorten hun leefgebied drastisch verkleinen tot kleine eilandjes en krijgen ze het moeilijk om te overleven. Door de verbinding tussen die versnipperde stukjes natuur te herstellen met een fijnmazig netwerk van kleine landschapselementen zoals hagen, heggen, houtkanten, (knot)bomenrijen, hoogstamboomgaarden, kleine bosjes, dreven, poelen, ... op weilanden, perceelsranden, taluds of 'verloren' hoekjes, zorgen we voor nieuwe natuurverbindingen waarlangs plant- en diersoorten zich veilig kunnen bewegen. Zo kunnen ze zich verplaatsen tussen voedsel-, rust- of voortplantingsplaatsen, en tussen overwinteringsgebieden en zomerverblijven. Via die nieuwe verbindingen komen ze ook weer in contact met soortgenoten waar ze eerder van afgesneden waren. Zo vormen ze weer een gezonde populatie en kunnen ze nieuwe gebieden gaan bevolken.

Een dergelijk fijn netwerk van kleine landschapselementen speelt bijvoorbeeld een belangrijke rol voor dieren zoals de vinpootsalamander (bospoelen), de sleedoornpage (houtkanten en bosranden met sleedoorn), de eikelmuis of de steenuil (gevarieerd landschap met houtige landschapselementen). In hun voetsporen volgen bovendien nog een hele resem andere plant- en diersoorten die van deze verbindingswegen en stapstenen gebruik maken.

De landschapselementen maken het landschap ook visueel aantrekkelijker en kunnen bovendien dienstdoen als schaduwplaats voor vee. Ze hebben ook een erosiewerend effect en dragen bij aan het afremmen en vasthouden van hemelwater. Ze dragen hun steentje bij aan het meer klimaatbestendig maken van het landschap en verminderen de negatieve effecten van de klimaatverandering.

Wil je hier zelf een rol in spelen en, door het inrichten/beplanten van je percelen, mee bouwen aan dergelijke natuurverbindingen? Je staat er niet alleen voor! Verschillende medewerkers van het Regionaal Landschap staan voor je klaar met advies en beplantingsplannen én wijzen je de weg naar aantrekkelijke subsidies.

Via de provinciale programma's 'Gestroomlijnd landschap' en 'Beplant het landschap' krijg je tot 80% van je aanplantingen vergoed als de aanleg gebeurt door een sociaal economiebedrijf. Als de aanleg door jezelf gebeurt, dan bekom je de planten zelfs volledig gratis

mits de locatie aan enkele voorwaarden voldoet. Zie je mogelijkheden om aan te planten? Wil je een klein landschapselement aanleggen of herstellen? Of heb je vragen aangaande een poel? Neem dan zeker contact op via LANDSCHAPSLOKET@RLVA.BE of op het nummer 055/20 72 65. We bekijken met jou de mogelijkheden op maat.

KIES VOOR STREEKEIGEN GROEN - DOE MEE AAN DE BOOMPLANTACTIE OP 27 NOVEMBER

De jaarlijkse boomplantactie is een groepsaankoop voor streekeigen bomen en struiken, een samenwerking van RLVA met de 17 gemeenten van het regionaal landschap. Bestellen kan tot 22 oktober 2021. De bestelbon vind je op pagina 11. Afhalen gebeurt op 27 november op het afhaalpunt van jouw keuze.

We kiezen bij de boomplantactie voor streekeigen groen. Deze soorten passen landschappelijk goed in de Vlaamse Ardennen en boven-

dien zijn ze ook perfect aangepast aan de plaatselijke groeiomstandigheden en doen het hier dus van nature goed. Streekeigen planten zorgen ook voor meer biodiversiteit. Als voedselplant zorgen ze voor meer vlinders, vogels, ... in je omgeving. Dat geldt ook voor (hoogstam)fruitbomen, waar onder meer wezels, steenuilen en eikelmuisen zich thuis voelen. Zo help je de biodiversiteit vooruit.

Waar mogelijk bieden we bij de boomplantactie autochtoon plantgoed aan. Dit zijn streekeigen planten die ook nog eens opgekweekt werden uit zaad dat hier in de streek werd geoogst. Op die manier krijg je materiaal dat beter aangepast is aan onze lokale groeiomstandigheden (klimaat, bodem, ...) en daardoor minder gevoelig is aan ziekten. Als leveranciers voor deze groepsaankoop komen enkel boomkwekers in aanmerking die het MPS-certificaat (More Profitable Sustainability) met A of A+ label toegekend kregen. Dit zijn kwekers die op een efficiënte en verantwoorde manier omgaan met o.a. meststoffen, fytoproducten, water en energie. Een win-win situatie voor de boomkweker én voor het milieu! Meer info: www.vms-vzw.be.

Met een bestelling bij de boomplantactie draag je ook je steentje bij aan de strijd tegen de klimaatopwarming. Bomen zijn er geweldig goed in om CO₂ uit de atmosfeer te halen en zo de opwarming van de aarde tegen te gaan. Tijdens hittegolven zorgen bomen bovendien voor een sterk verkoelend effect en kunnen ze de temperatuur lokaal met meerdere graden verlagen. Maar meer groen is niet alleen belangrijk voor het klimaat. Het is ook voordelig voor volksgezondheid, groene energie, economie en toerisme. Redenen te over om te kiezen voor meer bomen en struiken in je tuin.

Meer info en praktische tips op www.rlva.be/boomplantactie.

BOOMPLANTACTIE: ONZE PAKKETTEN STREEKEIGEN GROEN

Nieuw dit jaar zijn de plantenpakketten: je kiest of je een geschoren haag, een bloeiende bloesemheg, een bredere houtkant of een bosje wil aanplanten en bestelt hiervoor het gewenste aantal kant-en-klare pakketten met de ideale soortensamenstelling. Er wordt enkel met pakketten gewerkt, er kunnen geen planten of soorten afzonderlijk besteld worden. De soortensamenstelling per pakket vind je telkens terug op de bestelbon en op www.rlva.be/boomplantactie.

Geschoren haag: Je kan kiezen tussen 3 verschillende pakketten: **Doornige haag 1** (met meidoorn), **Doornige haag 2** (zonder meidoorn)

en **Doornloze haag**. Per pakket heb je voldoende planten voor 7,5 meter haag aan 4 planten per meter. Een geschoren haag laat je best zo'n 70 cm breed worden.

Bloesem heg: Je kan kiezen tussen 4 pakketten: **Bijenheg 1** (met meidoorn), **Bijenheg 2** (zonder meidoorn), **Doornloze Bloesem- en besenheg**, of **Paardveilige Bloesemheg**.

Per pakket heb je voldoende planten voor 10 meter (enkele rij planten) of 5 meter (dubbele rij planten) heg met telkens drie planten per meter. Een bloesemheg draagt enkel bloemen en vruchten als je ze niet jaarlijks scheert en wordt al gauw enkele meters breed.

Houtkant: Er zijn drie verschillende pakketten: **Houtkant 1**, **Houtkant 2** (voor droge grond) of **Houtkant 3** (natte standplaats). Voor een houtkant reken je best op minstens 5 meter breedte. Er wordt in twee of drie rijen geplant, met 1 meter afstand tussen de rijen en tussen de planten. Per pakket heb je genoeg voor 15 meter (dubbele rij) of 10 meter (driedubbele rij) houtkant.

Bosje: Keuze uit **Vogelbosje 1** (met meidoorn) en **Vogelbosje 2** (zonder meidoorn). Om een bos-effect te krijgen voorzie je best minstens 4 à 5 rijen bomen. Voorzie dus zeker 5 meter langs elke zijde voor het bosje.

BOOMPLANTACTIE: ONZE SELECTIE HOOGSTAMFRUITBOMEN

Wegens de beperkte voorraad fruitbomen bij de boomkwekers momenteel selecteerden we dit jaar per fruitsoort drie toprassen. Op die manier willen we je een kwalitatieve keuze geven en tegelijk ook de levering van je bestelling maximaal garanderen, al blijft het aanbod slechts geldig zolang de voorraad strekt. Alle aangeboden bomen zijn hoogstamfruitbomen. Een uitgegroeide fruitboom heeft een diameter van 10 meter. Meer info op www.rlva.be/boomplantactie.

Appel:

Cox's Orange Pippin: Pluk vanaf eind september. Middelgrote gelige appels die bij rijpheid een rode blos krijgen. Zoete aangename smaak en heerlijk aroma.

Reine des Reinettes: Pluk vanaf oktober. Middelgrote appels met oranje-gele kleur en rode strepen aan de zonnzijde. Lichtzoet van smaak met aangename zure toets.

Oogstappel: Oogst eind juli tot half augustus. Sappige zoetzure appel, beperkt houdbaar.

Peer:

Légipont: Oogst eind september-begin oktober. Middelgrote groengele peren met sappig, geelachtig-wit vruchtvlees met aangenaam zoete smaak.

Joséphine de Malines: Winterpeer, oogst vanaf december. Middelgrote tot kleine sappige peren met fijne zoete smaak.

Bronzée d'Enguien: Winterpeer, oogst vanaf eind november. Middelgrote lichtgroene peer met fijne frisse smaak. Sappig.

Pruim:

Belle de Thuin: Oogst augustus-september. Zeer sappige groengele pruimen. Grote langwerpige vruchten.

Prune de Prince: oogst september-oktober. Kleine blauwzwarte

pruimpjes met stevig vruchtvlees en erg zoete smaak. Geschikt als tafelfruim en als stoofpruim.

Ste Cathérine: oogst september-oktober. Groengele middelgrote eivormige pruimen met zoete smaak. Geschikt als tafelfruim maar ook voor inmaak of gebak.

Kers:

Kordia: oogst begin juli. Grote, harde, lekkere donkerrode kersen.

Regina: oogst half juli. Grote donkerrode kersen met zoete smaak, grote opbrengst.

Sylvia: oogst half juli. Ovaalronde, donkerrode kersen met sappige zoete smaak en stevig vruchtvlees.

BOOMPLANTACTIE

2021

Stuur de ingevulde bestelbon terug vóór 22/10/2021

Vergeet niet je naam, adresgegevens, telefoonnummer, emailadres en afhaalpunt in te vullen!

Bestellingen van minder dan 250€ zijn af te halen op zaterdag 27 november 2021 op het door jou gekozen verdeelpunt. Bestellingen van meer dan 250€ worden in de gemeenten van het Regionaal Landschap op vrijdag 26 november gratis aan huis geleverd, mits voorafgaande betaling. Vanaf een aankoop van 500€ (excl. BTW) krijg je 5% korting. Bezorg de volledig ingevulde bestelbon voor 22 oktober 2021 terug aan Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Veemarkt 27, 9600 Ronse of stuur het online bestelformulier op www.rlva.be naar BOOMPLANTACTIE@RLVA.BE. Ten laatste op 5 november 2021 ontvang je een bevestigingsmail dat je bestelling verwerkt werd. Geef hiervoor onderaan je emailadres op. Geen bevestigingsmail = geen bestelling! Half november krijg je dan per post nog een overzicht van je definitieve bestelling met details i.v.m. afhaling, levering en betaling.

Bij de boomplantactie kun je kiezen uit:

- Streekeigen bomen en struiken – enkel te koop in pakketten
  - o Geschoren haag
    - Pakket doornige haag 1: éénstijlige meidoorn (15), sleedoorn (9), veldsdoorn (5), hondsrös (1)
    - Pakket doornige haag 2: haagbeuk (7), sleedoorn (10), veldsdoorn (6), wilde liguster (6), hondsrös (1)
    - Pakket doornloze haag: veldsdoorn (8), haagbeuk (8), rode kornoelje (7), wilde liguster (7)
  - o Bloesemhag (bijvriendelijk)
    - Pakket bijnehag 1: éénstijlige meidoorn (8), hondsrös (4), vogelkers (5), vuilboom (6), sleedoorn (8)
    - Pakket bijnehag 2: veldsdoorn (5), hondsrös (4), vogelkers (5), vuilboom (8), sleedoorn (8)
    - Pakket doornloze hag: gelderse roos (5), rode kornoelje (8), vuilboom (6), hazelaar (4), liguster (4), vlier (2)
    - Paardveilige bloesemhag: éénstijlige meidoorn (10), hazelaar (4), haagbeuk (8), veldsdoorn (7)
  - o Houtkant
    - Pakket houtkant 1: éénstijlige meidoorn (5), gladde iep (5), hazelaar (5), rode kornoelje (5), zoete kers (5), zomereik (5)
    - Pakket houtkant 2: gladde iep (5), haagbeuk (5), hazelaar (5), vuilboom (7), sleedoorn (4), zoete kers (2), zomereik (2)
    - Pakket houtkant 3: boswilg (6), gelderse roos (6), gewone vogelkers (6), rode kornoelje (6), zwarte els (6)
  - o Bosje
    - Pakket vogelbosje 1: éénstijlige meidoorn (4), gewone vlier (3), hazelaar (4), vuilboom (4), boswilg (5), veldsdoorn (5), wilde lijsterbes (5)
    - Pakket vogelbosje 2: gewone vlier (3), hazelaar (5), vuilboom (5), boswilg (6), veldsdoorn (6), vogelkers (5)
- Hoogstamfruitbomen
- Klimplanten
- Kleinfruit

Meer info op pagina 9 in deze landingskrant en op www.rlva.be/boomplantactie

Overzicht bestellingen - prijzen incl BTW

Totaal A (streekeigen bomen & struiken)
Totaal B (klimplanten)
Totaal C (fruitbomen)
Totaal D (kleinfruit)
Totaal
Wenst factuur (vanaf €50): ja/nee
Indien factuur, eventueel BTW-nr

De vermelde prijzen op de bestelbon zijn incl. 6% btw.

Voorkeursplaats voor afhaling

(voor exacte locatie zie www.riva.be)

- Brakel
- Erpe-Mere
- Gavere
- Geraardsbergen
- Haaltert
- Herzele
- Horebeke
- Kluisbergen
- Kruisem (loods Bekestr.)
- Kruisem (loods Warandestr.)
- Lierde
- Maarkedal
- Oudenaarde
- Ronse
- St-Lievens-Houtem
- Wortegem-Petegem
- Zottegem
- Zwalm

HIER ONDER INVULLEN IN DRUKLETTERS AUB

Naam: _____

Adres: _____

Gemeente: _____

Telefoon (waar je overdag te bereiken bent): _____

Emailadres (nodig voor bevestigingsmail): _____

Afhaalpunt (zie lijst hierboven): _____

Streekeigen bomen & struiken

Bosplantsoen (blote wortel)

Nr	Naam	Maat bosgoed	Aantal	Prijs	Bedrag
1	<i>Doornige haag 1 (geschoren haag)</i>	50/80 cm		30,00	
2	<i>Doornige haag 2 (geschoren haag)</i>	50/80 cm		30,20	
3	<i>Doornloze haag (geschoren haag)</i>	50/80 cm		30,25	
4	<i>Bijenhag 1 (bloesemheg)</i>	50/80 cm		30,00	
5	<i>Bijenhag 2 (bloesemheg)</i>	50/80 cm		30,00	
6	<i>Doornloze heg (bloesemheg)</i>	50/80 cm		31,30	
7	<i>Paardveilige heg (bloesemheg)</i>	50/80 cm		28,20	
8	<i>Houtkant 1</i>	50/80 cm		29,50	
9	<i>Houtkant 2 (droge grond)</i>	50/80 cm		29,60	
10	<i>Houtkant 3 (natte grond)</i>	50/80 cm		30,00	
11	<i>Vogelbosje 1</i>	50/80 cm		30,30	
12	<i>Vogelbosje 2</i>	50/80 cm		30,30	
Totaal A					

Klimplanten

Plantsoen in pot

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
13	<i>Bosrank, Clematis vitalba</i>		7,25	
14	<i>Klimop, Hedera Helix</i>		1,25	
15	<i>Wilde hop, Humulus lupulus</i>		3,75	
16	<i>Wilde kamperfoelie, Lonicera periclymenum</i>		5,50	
Totaal B				

Fruitbomen

Hoogstam stamomtrek 8/10 (blote wortel)

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
	Appel, Malus domestica			
17	Cox Orange Pippin		33,00	
18	Reine des Reinettes		33,00	
19	Oogstappel		33,00	
	Peer, Pyrus communis			
20	Légipont		33,00	
21	Joséphine de Malines		33,00	
22	Bronzée d'Enghien		33,00	
	Pruim, Prunus domestica			
23	Belle de Thuin		33,00	
24	Prune de Prince		33,00	
25	Ste Cathérine		33,00	
	Kers, Prunus avium			
26	Kordia		33,00	
27	Régina		33,00	
28	Sylvia		33,00	
Totaal C				

Kleinfruit

Plantsoen 50-70 cm (blote wortel)

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
	Frambozen, Rubus idaeus			
29	Tulameen (rode zomerframboos)		1,65	
30	Golden Bliss (witte herfstframboos)		1,65	
31	Autumn Bliss (rode herfstframboos)		1,65	
	Trosbessen, Ribes rubrum/ nigrum			
32	Jonkheer van Tets (rood)		1,65	
33	Blanka (wit)		1,65	
34	Black Reward (zwart)		1,65	
	Kruisbessen, Ribes uva-crispa			
35	Hinnonmaki (rood)		2,65	
	Braambessen, Rubus fruticosus			
36	Loch Ness (doornloos, in pot)		8,50	
	Druif, Vitis Vinifera			
37	Boskoops Glorie (blauw, in pot)		7,30	
38	Vroege van der Laan (wit, in pot)		7,30	
Totaal D				

We stellen alles in het werk om je het plantgoed in goede staat te bezorgen. Wat er na de afhaling met het plantgoed gebeurt valt buiten onze verantwoordelijkheid. RLVA kan dan ook niet verantwoordelijk gesteld worden voor plantgoed dat niet aanslaat.

Het is zeer belangrijk om er bij het transporteren van het plantgoed op te letten dat de wortels niet kunnen uitdrogen. Het transporteren van het plantgoed in een gesloten (aanhang-)wagen en/of de wortels afdekken met een plastic dekzeil is van vitaal belang.

Plant liefst nog op de dag van de afhaling. Kan je niet direct planten, bescherm je plantgoed dan door het in te kuilen. Graaf een ondiepe kuil of sleuf en leg de wortels er in onder een hoek van 45 graden. Bedek alle blote wortels met de losgewerkte uitgegraven grond en geef wat water zodat de afdekkende aarde goed aansluit. Plantgoed in potjes (klimop, braam, klimplanten) hoeft niet ingekuild te worden maar voorkom dat de potjes volledig uitdrogen. Hou de inkuilperiode zo kort mogelijk en stel nooit langer uit dan tot midden maart, wanneer de sapstroom terug op gang komt. Plant dan bij voorkeur bij vochtig of regenachtig weer en vermijd het planten bij schrale wind of vorst. Zo vermijd je uitdrogen en vorstschade bij fijne wortels.

Meer info: www.rlva.be - info@rlva.be of 055/207265

GOEDGEPLUKT

Afgelopen lente hingen de bloesems massaal aan de fruitbomen en sierden ze het Vlaamse Ardennen landschap. Nu is het fruit stilaan rijp, maar al te vaak blijft het aan de bomen hangen. Zonde van al dat lekkers... Bovendien zijn er ook mensen op zoek naar onbespoten fruit. Om tot sap te persen, te verwerken in gebak of andere gerechten of om zo te eten. Om de vraag en het aanbod van hoogstamfruit samen te brengen, is er de website GOEDGEPLUKT.BE.

Ik heb fruit

Heb je jaarlijks een overschot aan hoogstamfruit en wil je hier iemand een plezier mee doen? Op www.GOEDGEPLUKT.BE kan je je aanmelden en laten weten welk fruit je in de aanbieding hebt. Pluk je liefst zelf of mogen geïnteresseerden komen plukken? Wil je er iets voor in de plaats? Wie weet wil iemand in ruil jouw bomen snoeien of een kleine vergoeding geven. Dat mag je zelf bepalen.

Ik zoek fruit

Ben je op zoek naar hoogstamfruit om te eten of om te verwerken tot confituur of gelei? Zoek je appels om te laten persen door de sapmobiël? Of zoek je specifieke variëteiten om wijn of cider van te maken? Plaats een zoekertje op www.GOEDGEPLUKT.BE en neem in het oogstseizoen regelmatig een kijkje op de site. Je vindt er fruit voor alle mogelijke toepassingen, plukvers van uit een hoogstamboomgaard in de Vlaamse Ardennen, gezond en uit eigen streek.

SNOEIDEMO

Op de snoeidemo legt een ervaren snoeier je de basisprincipes uit van het snoeien van fruitbomen. Op drie uur tijd krijg je de nodige praktische informatie waarmee je zelf aan de slag kunt om je eigen bomen te snoeien. Niet te veel theorie, maar duidelijk uitgelegd in de praktijk van de hoogstamboomgaard. Interesse? Inschrijven kan via INFO@RLVA.BE of 055/20 72 65. Deelnemen kost 5€ voor inwoners van RLVA, 10€ voor wie niet in het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen woont. Voor komend seizoen staan er drie snoeidemo's gepland: op 20 november 2021 in Oudenaarde, op 11 december 2021 in Zottegem en op 5 maart 2022 in Lierde, telkens van 14u tot 17u. Het aantal deelnemers per snoeidemo is beperkt. Indien niet voldoende deelnemers gaat de snoeidemo niet door. Onder voorbehoud van eventuele beperkingen wegens Covid-19.

WELKOM OP DE KNOTMARA- THON - ENERGIEK LANDSCHAP

Knotmarathon

Op de wip van november op december van dit jaar organiseert het regionaal landschap de Knotmarathon op vijf locaties in haar werkingsgebied. Op vijf weekdagen, van 29 november tot 3 december, wordt elke namiddag door een coöperatieve van landbouwers met de kraan telkens een twintigtal knotbomen geknot!

Waarom een knotmarathon?

Een van de grootste uitdagingen in het landschapsbeheer is het onderhoud van knotbomen en houtkanten. Vroeger waren ze functioneel in die zin dat ze hout voor verbranding aanleverden en geschikt waren om gereedschap en materialen van te maken. Vandaag zijn beide functies teloorgegaan omdat ze te arbeidsintensief zijn en omdat de markt vervangproducten aanbiedt tegen een veel lagere kost. De laatste decennia is er evenwel het besef gekomen dat knotbomen en houtkanten een andere waarde hebben gekregen: ze houden erosie tegen, vangen CO₂ af, zuiveren de lucht, bieden schuil- en nestplaats aan plant en dier, geven schaduw, maken het wonen en recreëren aangenaam.

Maar het onderhoud van de knotbomen kost tijd en geld. Binnen het project 'Energiek Landschap Vlaamse Ardennen', waarbij we nagingen of het versnipperen van hakhout- en knotboomtakken een rendabele activiteit kon worden voor aanwending in publieke verbrandingskachels, willen we aan besturen, administraties, belangengroepen én burgers aantonen dat er een model bestaat waarbij een coöperatieve van landbouwers machinaal gaat knotten en snoeien, en het zaakje verhakselen tot kwalitatieve snippers.

Om dit te promoten, organiseren we vijf demonstratiedagen. We doen dat bij verschillende eigenaars en beheerders, zowel publieke, semi-publieke, als private. Drie van de vijf locaties staan intussen vast: in Brakel worden wilgen van een school nabij de Rijdtmeersen geknot, in Wortegem-Petegem gaan we achterstallig beheer van knotwilgen uitvoeren bij een particulier, in Ophasselt zetten we de helft van een imposante houtkant af in een natuurgebied. De exacte locaties en de data vind je op onze website en facebookpagina.

Ook jij bent welkom om op een van die momenten langs te komen. Wij staan paraat voor een praatje en een drankje. Tot dan?! Meer info: WWW.RLVA.BE en WWW.FACEBOOK.COM/RLVLAAMSEARDENEN of via LANDSCHAPSLOKET@RLVA.BE en 055/20 72 65.

OPLEIDING VEILIG KNOTTEN EN KETTINGZAAGTECHNIEKEN

Tijdens deze opleiding leer je op een vakkundige en veilige manier bomen knotten met de kettingzaag. De opleiding bestaat uit twee luiken: een theoretisch deel over veiligheid, het knotten zelf en het onderhoud van je materiaal, met daarnaast een praktisch deel waarbij ter plaatse wilgen geknot worden. Mee te nemen indien beschikbaar: kettingzaag/zagen en eventueel ander knotmateriaal, eigen beschermingsmiddelen (zaagbroek, veiligheidsschoenen, handschoenen, ...). Na de opleiding ontvang je een certificaat waarmee je je als knotter kan registreren op WWW.GOEDGEKNOT.BE. De opleiding vindt dit najaar twee keer plaats: in Haaltert op zaterdag 30 oktober en in Wortegem-Petegem op vrijdag 3 december. Kostprijs € 70 voor een volledige dag. Inlichtingen en inschrijven via WWW.RLVA.BE, LANDSCHAPSLOKET@RLVA.BE of op het nummer 055/20 72 65. Maximum 10 deelnemers.

PAARD IN HET LANDSCHAP: 3DE INSPIRATIEDAG IN OKTOBER 2021

Met het project Paard in het Landschap willen de drie Oost-Vlaamse regionale landschappen Vlaamse Ardennen, Meetjesland en Schelde-Durme paardenhouders inspireren, adviseren, informeren en begeleiden om hun paardenweides en infrastructuur optimaal te integreren in het omgevende landschap. We streven hierbij naar een win-win voor zowel landschap, natuur als voor de paarden zelf. Wil jij zelf ook graag aan de slag op je paardenweide en kan je wel wat inspiratie, advies of concrete tips gebruiken? Neem dan alvast eens een kijkje op onze projectpagina WWW.RLVA.BE/PAARDINHETLANDSCHAP. Als de coronamaatregelen het toelaten, zullen in oktober 2021 een aantal terreinrealisaties bij onze ambassadeur-paardenhouders te bezichtigen zijn. Hou WWW.RLVA.BE of WWW.FACEBOOK.COM/RLVLAAMSEARDENNEN in de gaten voor updates en meer info!

HET AKKEROVOGELPROJECT, EEN SCHOT IN DE ROOS?

Akkervogels zijn vogels die leven in en rond het landbouwgebied en van de landbouwactiviteiten afhankelijk zijn. Naast nestgelegenheid hebben ze ook nood aan zomer- en wintervoedsel. Omdat akkervogels er de laatste decennia heel sterk op achteruitgegaan zijn, wil RLVA hen extra ondersteunen met gerichte maatregelen. Landbouwers en natuurverenigingen kunnen bij ons terecht voor zaaizaad van Japanse haver, Phacelia, zonnebloem, bladrammenas, herik en wilde cichorei om daarmee akkerranden in te zaaien. De landbouwers ontvangen daarvoor een inkomstenderving. Elk jaar wordt dit geëvalueerd en zo nodig aangepast.

In de zomer van 2020 werden er 31 percelen ingezaaid met een totale oppervlakte van 15 ha (goed dus voor 0,5 ha per perceel). Het inzaaien moet gebeuren tussen 15 juli en 15 augustus, net na de oogst van de zomergewassen. Het hete, droge zomerweer van vorig jaar heeft er echter voor gezorgd dat niet alle zaden konden kiemen; komt daar nog de vroege vorst in november bij en het resultaat was dat er weinig zaden te rapen vielen voor de hongerige veldleeuweriken, geelgorzen, ringmussen en lotgenoten.

Daarom veranderden we dit jaar, op advies van experts, het geweer deels van schouder: op de meeste percelen gebruikten we nu een mengsel van Japanse haver, Phacelia, wilde cichorei en herik. Enkele landbouwpercelen werden, omwille van bepaalde Europese normen, ingezaaid met een zaadmengsel van Japanse haver en Phacelia. Dit jaar staat de teller op 21 percelen, goed voor 13,5 ha. Het inzaaien gebeurde tussen 1 juni en 15 augustus. Hopelijk is het resultaat dit jaar, ondanks de vele regen, heel wat beter en kunnen onze akkervogels zich deze winter te goed doen aan een rijk gedekte tafel.

Heb je interesse om ook zelf een akkerrand of een perceel in te zaaien voor onze akkervogels? Neem dan contact op met PAUL.HAUSTRATE@RLVA.BE of op het nummer 055/20 72 65.

Met de steun van de Provincie Oost-Vlaanderen en VLM.

FOTOGRAFEER JIJ HET VERANDERENDE LANDSCHAP VAN DE VLAAMSE ARDENNEN?

Misschien is het je op wandelingen in je omgeving al opgevallen: het landschap waarin we leven is gestaag, beetje bij beetje, in verandering. Niets legt die landschappelijke transformaties beter vast dan het naast elkaar leggen van foto's van het buitengebied vroeger en nu. Daarom gaan we op zoek naar fotogetuigenissen uit de Vlaamse Ardennen die die (r)evoluties aantonen. Of misschien is op sommige plaatsen het landschap wel onveranderd gebleven? Ook dat is interessant! Blader eens door je oude (en minder oude) foto's van op wandelingen, trek er op uit en maak dezelfde foto van op dezelfde plaats. Plaats beide foto's samen in één bericht op de facebookgroep 'Vlaamse Ardennen in beeld'. Vermeld de hashtag #360gradenopenruimte

en de plaats waar de foto's genomen zijn en maak kans op een leuke prijs. Foto's inzenden kan tot 31 december 2021. Enkel foto's van de open ruimte (niet de dorps- of stadskernen) komen in aanmerking voor een prijs. Door deel te nemen verklaart de inzender zich akkoord met het reglement (volledig reglement op www.rlva.be/360°OPENRUIMTE).

Bij de eerste prijsuitreiking in mei wonnen drie deelnemers een exemplaar van het boek 'Vuur doet leven! Rond de bakoven in de Vlaamse Ardennen'. Hugo Conderaerts uit Brakel won de hoofdprijs: een pakket lekkers uit de Vlaamse Ardennen van De Streekboerij.

KERSVERSE NATUURGIDSEN VLAAMSE ARDENNEN

Januari 2020 was een boeiend en verwachtingsvol begin voor 25 deelnemers van de cursus Natuurgids. De cursus, inhoudelijk verzorgd door Natuurpunt-CVN, omvat een volledig jaar met basiskennis natuur én heel wat interessante excursies, tools en methodieklessen om als gids aan de slag te kunnen. Corona kwam echter roet in het eten gooien waardoor er meerdere excursies niet konden doorgaan zoals gepland. We lieten ons echter niet ontmoedigen en planden die op latere tijdstippen in. En uiteindelijk, na anderhalf jaar, kunnen wij met trots mededelen dat 15 cursisten met glans het volle traject afgelegd hebben. Zij ontvingen intussen hun getuigschrift en gaan nu ter vervolmaking de komende twee jaar zelfstandig verder aan de slag met hun stageopdrachten om de officiële badge van natuurgids op zak te kunnen steken. Zo kunnen we de reeds bestaande pool van natuurgidsen in de Vlaamse Ardennen binnenkort aanzienlijk aanvullen.

Wens jij (als familie, vereniging, school, ...) ook op stap te gaan met een erkend natuurgids? Neem dan contact op met GRIET.DEWITTE@RLVA.BE – 055/20 72 65 – info en tarieven: www.rlva.be/begleide-activiteiten

DOOR DE BOMEN HET BOS ZIEN

De geschiedenis van het cultuurlandschap in Zuid-Oost-Vlaanderen onder de loep

Dat archeologen de grond in duiken op zoek naar het verleden van de mens, is geweten. Maar dat ze daarbij ook het landschap en de vegetatie onderzoeken, is minder gekend. Nochtans vormt paleo-ecologisch onderzoek, het onderzoek naar voormalige landschappen en biotopen, een belangrijk onderdeel van archeologisch onderzoek.

Naast het inzamelen van archeologische vondsten nemen archeologen bij opgravingen ook bodemstalen. Die kunnen immers een schat aan informatie bevatten over het landschap. Zo zullen archeologische sporen, die dieper reiken dan de grondwatertafel (zoals waterputten) vaak organisch materiaal bevatten zoals pollen, zaden, vruchten, bladeren, keverresten, ... Hoewel dit materiaal vele eeuwen oud is, kan een soortdeterminatie vaak nog mogelijk zijn. Aan de hand van de aangetroffen soorten krijgen archeologen dan een beeld van het toenmalige landschap.

Christus. Archeologische opgravingen leveren dus ook bijzonder interessante ecologische gegevens op, die van nut kunnen zijn voor andere sectoren die met het landschap werken. Het onderzoeksproject kon gerealiseerd worden dankzij de subsidie 'Syntheseonderzoek archeologie' van het agentschap Onroerend Erfgoed. De resultaten zijn raadpleegbaar via WWW.SO-LVA.BE/DOOR-DE-BOMEN-HET-BOS-ZIEN.

'Door de bomen het bos zien'

De laatste jaren kwamen in de Vlaamse Ardennen heel wat archeologische sites aan het licht. Daarbij kon uitgebreid paleo-ecologisch onderzoek verricht worden. De archeologische dienst van streekintercommunale SOLVA voerde een onderzoek uit waarbij de resultaten van een twintigtal sites in de Vlaamse Ardennen met elkaar werden vergeleken. Het onderzoek 'Door de bomen het bos zien' bracht zo de evolutie van landschap in de Vlaamse Ardennen in kaart voor de periode tussen 450 vóór Christus tot 1200 na

UIT-TIPS

Alle activiteiten onder voorbehoud van eventuele beperkingen wegens Covid-19. Volg de link bij de activiteit voor de meest recente informatie betreffende coronamaatregelen en eventuele annulaties.

16-17 oktober

Dag van de Trage Weg

Elk jaar staan tijdens de 'Dag van de Trage Weg' de schijnwerpers gericht op de trage wegen in ons landschap. Het programma is telkens weer opwindend en gevarieerd dankzij het engagement van tragewegenliefhebbers, lokale verenigingen, verschillende steden en gemeenten. Ontdek het volledig aanbod op WWW.DAGVANDETRAGEWEG.BE.

22 oktober

Bestel je plantgoed!

Vandaag is de laatste dag waarop je je bestelling voor de boomplantactie kan plaatsen. Alle info op pagina 8.

24 oktober

12000 jaar Bos t'Ename tot leven

Het boek '12000 jaar Bos t'Ename' beschrijft het leven in en rond het Bos t'Ename sinds de laatste ijstijd tot de dag van vandaag. Speciaal voor de lancering van het boek voorziet werkgroep Bos t'Ename een wandeling langs delen van het bos die normaal niet voor het publiek toegankelijk zijn. Het wandeltraject wordt doorspekt met verschillende activiteiten die het bos van vroeger en nu tot leven brengen. Meer info:

WWW.NATUURPUNT.BE/AGENDA/12000-JAAR-BOS-TENAME-TOT-LEVEN-48285

30 oktober

Opleiding veilig knotten en kettingzaagtechniek in Haaltert

Leer vakkundig en veilig bomen knotten met de kettingzaag. Meer op p. 18.

7 november

Paddenstoelenwandeling in Herzele

Maak in het Duivenbos kennis met een fascinerende schimmelwereld. Want een paddenstoel is niet meer dan dat! Gratis wandeling, iedereen welkom maar inschrijven verplicht. Inschrijven via WWW.NATUURPUNTHEZELE.BE.

3 december

Opleiding veilig knotten en kettingzaagtechniek in Wortegem-Petegem

Leer vakkundig en veilig bomen knotten met de kettingzaag. Meer op p. 18.

5 december

Klimaatproject in Honegem, Erpe-Mere

Hoe kan het landschap van Honegem gebruikt worden als klimaatbuffer? Info en inschrijven via NATUURPUNT.ERPEMERE@GMAIL.COM of 0497/10 79 54.

Meer uittips op WWW.RLVA.BE/KALENDER.

Colofon

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen vzw
Veemarkt 27, 9600 Ronse
T 055/20.72.65 – F 055/20.61.87
INFO@RLVA.BE – WWW.RLVA.BE
rekeningnummer: BE23 0012 2912 5291

V.U.: Koen Roman
Layout: Kachet
Opmaak en druk: Moderna printing
oplage: 115000

gedrukt op 100% gerecycleerd
FSC papier

Foto's: Kluisbergen (p3 Ruij), Niels Veeckman (p1 boven, p3 opbouw Vlierzele), Nick Amoscato (p10), Boerennatuur vzw (p16 rupskraan), Willem Boonen (p20 Dender), Stefaan Van Steenberge (p20 Lierde), Dirk Wollaert (p21 holle weg), Solva (p22), Vilda Yves Adams (cover, p2, p5, p6, p8 aanplant, p9 haag, p19 gors, p23, p24) Vilda Rollin Verlinde (p1 midden, p8 haagbeuk, p18, p19 patrijzen), Vilda Lars Soerink (p1 onder,), Vilda Jeroen Mentens (p7, p16 hakselaar), overige foto's: RLVA

WWW.RLVA.BE